

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.013.02.2018
P/18/024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/024 – <i>Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego</i>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Zbigniew Polak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/126/2018 z 14 czerwca 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Polski Związek Narciarski, ul. Mieszcząńska 18/3, 30-313 Kraków (<i>PZN lub Związek</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Apoloniusz Tajner, Prezes PZN (dowód: akta kontroli str. 165)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

W kontrolowanym okresie² PZN opracował własny (autonomiczny) system nadawania kwalifikacji trenerskich w narciarstwie. Nie w pełni uregulowano w nim, w aktach wewnętrznych Związku, sposób potwierdzania kwalifikacji trenerskich. Zgodnie z przyjętymi zasadami zadania trenera lub instruktora sportu mogły wykonywać osoby, które spełniały warunki określone w art. 41 ust 3 pkt 1-4 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³. Nie uregulowano jednak sposobu potwierdzenia spełnienia przez te osoby warunku określonego w art. 41 ust. 3 pkt 4 tej ustawy, wg którego trenerami lub instruktorami sportu mogą być osoby, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa wskazane w przepisach wymienionych w tym artykule. W konsekwencji w PZN nie potwierdzano kwalifikacji trenerów lub instruktorów sportu pod kątem ich karalności.

Związek wymagał doskonalenia zawodowego od trenerów poprzez np. ukończenie kursokonferencji i kursów organizowanych przez PZN.

Związek w prawidłowy sposób wykorzystał i rozliczył dofinansowanie uzyskane z budżetu państwa na zadania związane z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy. Środki dotacji przeznaczone na wynagrodzenia trenerów prowadzących szkolenie z zawodnikami kadry narodowej wydatkowane prawidłowo, zgodnie z uregulowaniami Ministra Sportu i Turystyki (MSiT). Wszyscy trenerzy prowadzący szkolenie zawodników kadry narodowej uczestniczyli w 2017 r. w Akademii Trenerskiej zorganizowanej przez MSiT.

W latach 2015-2018 PZN zorganizował 9 kursów i kursokonferencji dla trenerów, instruktorów oraz nauczycieli w konkurencjach klasycznych, alpejskich i snowboardu, w których wzięło udział łącznie 464 uczestników.

W ramach współpracy z Instytutem Sportu, Akademią Trenerską i Akademią Wychowania Fizycznego w Katowicach (*AWF w Katowicach*) zorganizowano szkolenia dla trenerów (konferencje i kursy instruktora sportu).

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

² Kontrolą objęto lata 2015-2018 (do czasu zakończenia kontroli) oraz okres wcześniejszy, jeżeli miał wpływ na kontrolowaną działalność.

³ Dz.U. z 2018 r., poz. 11263 – dalej: *ustawa o sporcie*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów sportu

1.1. Regulacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji trenerskich zawarte w statucie PZN

Zapisy dotyczące trenerów i instruktorów sportu, w obowiązującym⁴ statucie PZN, przedstawiały się następująco:

- a) Celem Związku jest szkolenie oraz doskonalenie zawodowe trenerów i instruktorów (§ 7 pkt 6) oraz prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem licencji trenerom (§ 7 pkt 8).
- b) Cele i zadania wymienione w § 7 Związek realizuje poprzez: szkolenia i podnoszenie kwalifikacji instruktorów, trenerów we współdziałaniu z odpowiednimi instytucjami i organizacjami, oraz kontrolę nad tymi działaniami (§ 8 pkt 3b); realizację spraw związanych z opracowywaniem zasad oraz nadawaniem trenerom i instruktorom licencji uprawniających do udziału we współzawodnictwie sportowym wraz z prowadzeniem niezbędnej ewidencji (§ 8 pkt 4).
- c) Do kompetencji Zarządu Związku należy uchwalanie i wydawanie przepisów, postanowień, regulaminów i wytycznych normujących uprawianie narciarstwa, w szczególności dotyczących warunków i trybu przyznawania, zawieszania i pozbawiania licencji trenerskich i instruktorskich (§ 27 pkt 2k).

(dowód: akta kontroli str. 21-37)

1.2. Uregulowania wewnętrzne PZN w zakresie uzyskiwania uprawnień trenerskich

Związek w latach 2015-2018 (do czasu zakończenia kontroli) przyjął Regulamin Licencyjny PZN, zatwierdzony przez Zarząd PZN 14 maja 2015 r., oraz Regulamin Licencyjny PZN, zatwierdzony przez Zarząd PZN 14 września 2016 r., w których uregulowano kwestie nadawania kwalifikacji trenerskich (*Regulaminy Licencyjne*). Podstawą przyznania licencji trenerskich/instruktorskich było ukończenie 18 lat, posiadanie dokumentu potwierdzającego odpowiednie kwalifikacje zawodowe, wiedza, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań oraz potwierdzenie, że kandydat nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Załącznikami do Regulaminów Licencyjnych były wnioski o przyznanie licencji trenera i licencji instruktora, do których wnioskodawcy mieli obowiązek załączyć m.in. dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji trenerskich oraz zaświadczenie lekarskie o zdolności do wykonywania obowiązków trenera/instruktora. W regulaminach tych i wnioskach PZN określił, że Związek jest odpowiedzialny za organizację i prowadzenie szkoleń przyszłych trenerów.

(dowód: akta kontroli str. 6-17)

1.3. Uregulowania wewnętrzne dotyczące kształcenia ustawicznego realizowanego przez trenerów

W Regulaminach Licencyjnych nie uregulowano konieczności stałego, systematycznego podnoszenia przez trenerów kwalifikacji zawodowych.

(dowód: akta kontroli str. 6-17)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał m.in., że Związek nie widzi potrzeby umieszczenia w Regulaminie Licencyjnym PZN stopni trenerskich, ponieważ nie jest jednostką szkolącą trenerów i instruktorów narciarstwa, a jedynie zatrudnia do pracy w kadrach narodowych lub wydaje licencje dla trenerów i instruktorów zgodnie z kwalifikacjami, które uzyskali poprzez odbycie kursów instruktorskich lub trenerskich prowadzonych przez inne jednostki. Związek wydaje licencje na podstawie przedstawionych legitymacji potwierdzających uzyskanie kwalifikacji trenersko-instruktorskich i nie jest jednostką szkolącą trenerskie kadry szkoleniowe i nie ma potrzeby określenia wymogów kształcenia ustawicznego.

⁴ Według stanu na 20 czerwca 2018 r.

W PZN dokształcanie trenerów odbywało się poprzez wewnętrzne kursokonferencje szkoleniowe oraz kursy szkoleniowe organizowane przez Instytut Sportu przy Ministerstwie i Akademię Trenerską, a także z udziałem szkoleniowców kadr narodowych przekazujących swą wiedzę na wewnętrznych spotkaniach z trenerami klubowymi oraz na poziomie praktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

1.4. Współpraca PZN ze szkołami wyższymi w zakresie organizacji nadawania uprawnień trenerskich lub doskonalenia zawodowego trenerów

Związek zawarł 27 października 2014 r. porozumienie z akademiami wychowania fizycznego (reprezentowanymi przez Przewodniczącą Konferencji Rektorów Akademii Wychowania Fizycznego w Polsce). Porozumienie zawarto na czas nieokreślony. Zakres przedmiotowy porozumienia dotyczył m.in. współpracy w zakresie kreowania rozwiązań programowo-organizacyjnych kształcenia kandydatów do prowadzenia działalności szkoleniowo-treningowej.

Związek akceptował działalność edukacyjną wyższych uczelni wychowania fizycznego, prowadzącą do wyposażenia kandydatów pretendujących do podjęcia działalności szkoleniowo-treningowej w sporcie, w niezbędne kompetencje na poziomach instruktora sportu i trenera sportu.

Akademie zobowiązały się m.in. do pełnego konsultowania i przedstawiania do akceptacji PZN tworzonych i aktualizowanych treści programowych kształcenia kandydatów do prowadzenia działalności szkoleniowo-treningowej, włączenia przedstawicieli PZN do udziału w procesie ewaluacji kształcenia kandydatów na instruktorów i trenerów, organizowania i prowadzenia kursów podnoszących kwalifikacje dla instruktorów i trenerów oraz kursów i konferencji o charakterze doskonalenia zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 18-20)

W statucie Związku nie było uregulowań odnoszących się do współpracy PZN z uczelniami (szkołami wyższymi), w szczególności, w zakresie dotyczącym trenerów.

(dowód: akta kontroli str. 21-37)

Prezes PZN wyjaśnił m.in., że nie widzi potrzeby wprowadzania do statutu Związku uregulowań dotyczących współpracy PZN z uczelniami wyższymi w zakresie dotyczącym trenerów. Związek posiada umowy o współpracy ze wszystkimi AWF-ami w Polsce oraz z Wydziałem Wychowania Fizycznego Politechniki Rzeszowskiej w zakresie szkolenia kadr instruktorsko-trenerskich dla potrzeb narciarstwa wyczynowego i powszechnego w Polsce, i na podstawie uzyskanych kwalifikacji nadaje licencje, które upoważniają trenera lub instruktora do prowadzenia zajęć sportowych w klubach sportowych.

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

1.5. Uregulowania wewnętrzne dotyczące zasad przekazywania przez trenerów aktualnej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu treningu sportowego i współzawodnictwa sportowego

Związek w badanym okresie nie określił w swoich uregulowaniach wewnętrznych zasad przekazywania przez trenerów aktualnej wiedzy teoretycznej i praktycznej.

(dowód: akta kontroli str. 6-15, 21-37)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Związek nie określił w swoich wewnętrznych uregulowaniach sposobu potwierdzania przez trenerów i instruktorów sportu warunku określonego w art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie, tj., że nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa wskazane w przepisach wymienionych w tym artykule.

(dowód: akta kontroli str. 21-37)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał m.in., że wszystkie ustawowe wymogi zostały uwzględnione w regulaminach wewnętrznych Związku, w tym, w Regulaminie Licencyjnym PZN. Uzupełnienie dotyczące art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie zostanie dokonane

niezwłocznie w Regulaminie Licencyjnym PZN oraz w formularzach o wydanie licencji instruktorskich i trenerskich.

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

Ocena cząstkowa

Związek nie w pełni uregulował w aktach wewnętrznych zasady potwierdzania kwalifikacji trenerskich. Zgodnie z tymi zasadami zadania trenera lub instruktora sportu mogły wykonywać osoby, które spełniały warunki określone w art. 41 ust 3 pkt 1-4 ustawy o sporcie. Nie uregulowano jednak sposobu potwierdzenia spełnienia przez te osoby warunku określonego w art. 41 ust. 3 pkt 4 tej ustawy, wg którego trenerami lub instruktorami sportu mogą być osoby, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa wskazane w przepisach wymienionych w tym artykule.

Trenerzy zobowiązani byli do uczestniczenia w organizowanych przez PZN obowiązkowych szkoleniach (kursokonferencjach i kursach), a także brali udział w spotkaniach ze szkoleniowcami kadr narodowych przekazujących swą wiedzę na spotkaniach z trenerami klubowymi.

Związek współpracował, na podstawie zawartej umowy, z wszystkimi akademiami wychowania fizycznego w Polsce oraz z Wydziałem Wychowania Fizycznego Politechniki Rzeszowskiej.

2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu

2.1. Zarejestrowani w PZN trenerzy i instruktorzy sportu

Opis stanu faktycznego

W Związku za prowadzenie spraw (ewidencji) trenerów i instruktorów sportu odpowiedzialny był Przewodniczący Komisji Licencyjnej.

W 2012 r. PZN posiadał 260 trenerów i instruktorów, w tym 116 trenerów i 144 instruktorów uprawnionych do wykonywania zawodu trenera i instruktora sportu.

Według stanu na 1 stycznia 2018 r. PZN posiadał ogółem 693 trenerów i instruktorów uprawnionych do wykonywania zawodu trenera i instruktora sportu (wzrost w porównaniu do 2012 r. o 266,6%), w tym 285 trenerów (wzrost o 245,7%) i 408 instruktorów (wzrost o 283,3%).

W 2015 r. trenerów i instruktorów było łącznie 375, w 2016 r. – 403 (wzrost o 7,5% w porównaniu do roku poprzedniego), w 2017 r. – 473 (wzrost o 26,1% w porównaniu do 2015 r.), a w 2018 r. 693 (wzrost o 84,8% w porównaniu do 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 2, 170)

2.2. Trenerzy i zawodnicy PZN objęci dofinansowaniem w ramach przygotowań kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy

W 2018 r., w Związku było 1 403 licencjonowanych zawodników, a w 2015 r. – 1 382 (wzrost o 1,5%). W 2018 r., w PZN było 285 trenerów licencjonowanych, podczas gdy w 2015 r. – 205 (wzrost o 39,0%).

(dowód: akta kontroli str. 3)

W 2015 r., w PZN było 54 zawodników objętych dofinansowaniem z budżetu państwa i 64 trenerów. W 2016 r. takich zawodników było 40 i 60 trenerów, w 2017 r. – 48 zawodników i 62 trenerów, a w 2018 r. – 46 zawodników i 71 trenerów.

Zawodnicy objęci dofinansowaniem w 2018 r. stanowili 85% zawodników w 2015 r. Liczba trenerów objętych dofinansowaniem w 2018 r. stanowiła 111% liczby trenerów w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 178)

2.3. Struktura trenerów sportu wyczynowego

Związek nie określił stopni (klas) trenerskich. W 2015 r., w PZN było 205 licencjonowanych trenerów, w 2016 r. – 220 (wzrost o 7,3% w porównaniu do roku poprzedniego), w 2017 r. – 240 (wzrost o 9,1% w porównaniu do roku poprzedniego), a w 2018 r. – 285 (wzrost o 18,7% w porównaniu do roku poprzedniego). W 2018 r. liczba trenerów licencjonowanych w porównaniu do 2015 r. wzrosła o 39,0%.

W 2015 r. instruktorów licencjonowanych było 170, w 2016 r. – 183 (wzrost o 7,6% w porównaniu do roku poprzedniego), w 2017 r. – 233 (wzrost o 27,3% w porównaniu do roku poprzedniego), a w 2018 r. – 408 (wzrost o 75,1% w porównaniu do roku

poprzedniego). W 2018 r. liczba instruktorów licencjonowanych w porównaniu do 2015 r. wzrosła o 140,0%.

(dowód: akta kontroli str. 4, 171-173)

2.4. Spełnianie wymogów kwalifikacyjnych określonych w ustawie o sporcie przez trenerów kadry narodowej PZN

Na próbie 30 trenerów i asystentów trenera głównego kadry narodowej seniorów, których wynagrodzenie było w latach 2015-2018 dofinansowane z budżetu państwa, ustalono, że wszyscy trenerzy i asystenci spełniali wymagania określone w art. 41 ust. 3 pkt. 1-3 ustawy o sporcie, tj. ukończyli 18 lat, posiadali co najmniej wykształcenie średnie, wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań trenera.

Brak było informacji, że trenerzy ci nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo, tj. wymagania określonego w art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie.

(dowód: akta kontroli str. 166-170)

2.5. Struktura wykształcenia trenerów PZN, w tym trenerów kadry narodowej juniorów i seniorów

Wszyscy trenerzy licencjonowani w 2017 r. posiadali wykształcenie wyższe oraz kategorie przyznane przez akademie wychowania fizycznego (kategorię mistrzowską miało 10 trenerów, kategorię I – 37, kategorię II – 184, a trenerami sportu było 9 trenerów).

(dowód: akta kontroli str. 5)

2.6. Struktura wydatkowania środków dofinansowania na zadania związane z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy

Analiza załączników nr 21⁵ do sprawozdań z wykonania umów zawartych z MSiT w zakresie przygotowania zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy, w sportach olimpijskich (w latach 2015-2017) wykazała m.in., że:

- a) W 2017 r. koszty szkoleniowe wyniosły 4 385,1 tys. zł (w całości środki budżetowe) i były niższe od kosztów w 2015 r. o 23 tys. zł (0,5%). Koszty wspomaganie szkolenia wyniosły 4 130,4 tys. zł, (z czego środki budżetowe to 3 952,4 tys. zł) i były wyższe od kosztów w 2015 r. o 254,4 tys. zł (6,2%). Koszty pośrednie wyniosły w 2017 r. 532,5 tys. zł (w całości środki budżetowe) i były niższe od kosztów w 2015 r. o 379,0 tys. zł (71,2%).
- b) Udział środków budżetowych w kosztach całkowitych zadania wynosił w 2015 r. 91%, w 2016 r. – 78% i w 2017 r. – 98%.
- c) Udział kosztów pośrednich w kosztach bezpośrednich wynosił w 2015 r. 11,0%, w 2016 r. – 9,4% i w 2017 r. – 6,3%. Koszty pośrednie nie przekroczyły limitów określonych przez MSiT w programach dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 40-43)

2.7. Dofinansowanie z budżetu państwa wydatków na wynagrodzenia osób uczestniczących w programie przygotowań zawodników do igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy

2.7.1. Z załączników nr 11⁶ do umów o dofinansowanie za lata 2015-2018 wynika, że:

- a) W 2015 r. w skład kadry szkoleniowej wchodziło ogółem 24 trenerów głównych i asystentów trenerów oraz 50 osób współpracujących.
- b) W 2016 r. w skład kadry szkoleniowej wchodziło ogółem 28 trenerów głównych i asystentów trenerów oraz 50 osób współpracujących.
- c) W 2017 r. w skład kadry szkoleniowej wchodziło ogółem 31 trenerów głównych i asystentów trenerów oraz 32 osoby współpracujące.

⁵ Sprawozdanie finansowe z realizacji zadania.

⁶ Wykaz kadry trenerskiej i współpracującej.

- d) W 2018 r. kadra szkoleniowa składa się ogółem z 20 trenerów głównych i asystentów trenerów oraz 51 osób współpracujących.

(dowód: akta kontroli str. 44-46, 52-54, 60-62, 67-69, 77, 90-91)

2.7.2. Z załączników nr 8⁷ do oferty PZN o dofinansowanie przygotowań zawodników kadry narodowej za lata 2015-2018 wynika, że PZN przewidywał dofinansowanie wynagrodzeń (razem w skali roku z wyłączeniem dofinansowania sekretarza generalnego i dyrektora sportowego oraz kierowników wyszkolenia):

- a) W 2015 r. dla 31 osób na 2 339 705 zł (w tym 18 trenerów na 1 647 910 zł). Były to dofinansowania wynagrodzeń osobowych dla 22 osób na 1 888 265 zł (w tym dla 16 trenerów na 1 527 910 zł), wynagrodzeń bezosobowych dla dwóch osób na 87 840 zł oraz działalności gospodarczej dla 7 osób na 363 600 zł (w tym dwóch trenerów na 120 000 zł).
- b) W 2016 r. dla 33 osób na 2 407 454 zł (w tym 20 trenerów na 1 754 582 zł). Były to dofinansowania wynagrodzeń osobowych dla 25 osób na 2 018 784 zł (w tym dla 18 trenerów na 1 608 182 zł), wynagrodzeń bezosobowych dla jednej osoby na 43 070 zł oraz działalności gospodarczej dla 7 osób na 345 600 zł (w tym dwóch trenerów na 146 400 zł).
- c) W 2017 r. dla 36 osób na 2 801 097 zł (w tym 22 trenerów na 2 123 247 zł). Były to dofinansowania wynagrodzeń osobowych dla 24 osób na 2 109 897 zł (w tym dla 18 trenerów na 1 751 247 zł), wynagrodzeń bezosobowych dla jednej osoby na 14 400 zł oraz działalności gospodarczej dla 11 osób na 676 800 zł (w tym 4 trenerów na 372 000 zł).
- d) W 2018 r. dla 40 osób na 3 089 551 zł (w tym 20 trenerów na 2 096 383 zł). Były to dofinansowania wynagrodzeń osobowych dla 21 osób na 1 940 853 zł (w tym dla 15 trenerów na 1 693 983 zł), wynagrodzeń bezosobowych dla 4 osób na 200 898 zł oraz działalności gospodarczej dla 15 osób na 947 800 zł (w tym 5 trenerów na 402 400 zł).

(dowód: akta kontroli str. 47-51, 63-66, 78-81, 92-96)

2.7.3. Z załączników nr 25⁸ do sprawozdań z wykonania umów zawartych z MSiT (za lata 2015-2017) wynika, że wynagrodzenia dofinansowano (bez sekretarza generalnego, dyrektora sportowego i kierowników wyszkolenia):

- a) W 2015 r. dla 37 osób na 1 943 366 zł (w tym 18 trenerów na 1 647 910 zł). Były to dofinansowania wynagrodzeń osobowych dla 25 osób na 1 537 066 zł (w tym dla 18 trenerów na 1 179 584 zł), wynagrodzeń bezosobowych dla dwóch osób na 45 200 zł oraz działalności gospodarczej dla 10 osób na 361 100 zł (w tym trzech trenerów na 121 700 zł).
- b) W 2016 r. dla 46 osób na 2 414 071 zł (w tym 31 trenerów na 1 993 430 zł). Były to dofinansowania wynagrodzeń osobowych dla 32 osób na 1 920 312 zł (w tym dla 26 trenerów na 1 748 130 zł), wynagrodzeń bezosobowych dla jednej osoby na 3 589 zł oraz działalności gospodarczej dla 13 osób na 490 170 zł (w tym 5 trenerów na 245 300 zł).
- c) W 2017 r. dla 43 osób na 3 021 546 zł (w tym 30 trenerów na 2 188 384 zł). Były to dofinansowania wynagrodzeń osobowych dla 24 osób na 2 049 468 zł (w tym dla 18 trenerów na 1 686 634 zł), wynagrodzeń bezosobowych dla 5 osób na 155 028 zł oraz działalności gospodarczej dla 14 osób na 817 050 zł (w tym 6 trenerów na 501 750 zł).

(dowód: akta kontroli str. 55-59, 70-76, 84-89)

Kwoty faktycznego dofinansowania z budżetu państwa wynagrodzeń trenerów i osób współpracujących w PZN nie przekraczały planowanych kwot dofinansowania zawartych w załącznikach nr 8 do umów zawartych z MSiT.

(dowód: akta kontroli str. 47-51, 55-59, 63-66, 70-81, 84-89, 92-96)

⁷ Wykaz stanowisk i osób, których wynagrodzenie będzie dofinansowane ze środków budżetu państwa.

⁸ Wykaz osób, których wynagrodzenie było dofinansowane ze środków budżetu państwa.

2.8. Zachowanie maksymalnej wysokości dofinansowania do wynagrodzeń kadry trenerskiej PZN

Liczbę trenerów głównych i trenerów asystentów, którzy w kolejnych latach 2015-2018 (do dnia zakończenia kontroli) otrzymywali wynagrodzenia⁹ dofinansowane z budżetu państwa; łączną kwotę dofinansowania do wynagrodzeń trenera głównego i trenera asystenta otrzymaną przez związek sportowy w latach 2015-2018 (do dnia zakończenia kontroli); najniższą i najwyższą kwotę dofinansowania wynagrodzenia (brutto bez naliczonych pochodnych pracodawcy) trenera głównego i trenera asystenta w latach 2015-2018 (uwzględniające plan wydatków na 2018 r.) przedstawiono poniżej:

- a) W 2015 r. dla 18 trenerów i asystentów na 1 179 584 zł. Najniższa kwota miesięcznego dofinansowania brutto dla trenera wynosiła 3 800 zł, a najwyższa – 20 300 zł (wynagrodzenia osobowe).
- b) W 2016 r. dla 26 trenerów i asystentów na 1 748 130 zł. Najniższa kwota miesięcznego dofinansowania brutto dla trenera wynosiła 3 800 zł, a najwyższa – 12 500 zł (wynagrodzenia osobowe).
- c) W 2017 r. dla 18 trenerów i asystentów na 1 686 634 zł. Najniższa kwota miesięcznego dofinansowania brutto dla trenera wynosiła 3 500 zł, a najwyższa – 16 000 zł (wynagrodzenia osobowe).
- d) Plan na 2018 r. dla 15 trenerów i asystentów na 1 693 983 zł. Najniższa kwota miesięcznego dofinansowania brutto dla trenera wynosiła 4 000 zł, a najwyższa – 16 000 zł (wynagrodzenia osobowe).

Trenerzy i asystenci trenerów byli zatrudnieni m.in. na podstawie umów o pracę. Wysokość wynagrodzenia tych trenerów i asystentów nie przekraczała kwot dofinansowania określonych w tabeli nr 5 *Wysokość dofinansowania wynagrodzeń kadry trenerskiej i osób współpracujących*, stanowiącej załącznik do programów dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy¹⁰.

W przypadku dwóch trenerów PZN, w badanym okresie, wypłacał wynagrodzenie wyższe od limitu dofinansowania określonego w ww. tabeli nr 5. W każdym roku PZN występował do MSiT o zgodę w tym zakresie i taką akceptację uzyskiwał.

(dowód: akta kontroli str. 49-51, 55-59, 63-64, 70-79, 84-89, 92-93, 180-196)

2.9. Zwiększanie wysokości dofinansowania wynagrodzeń trenerów i asystentów za wyniki sportowe zawodników

W badanym okresie w PZN wystąpiły przypadki zwiększenia wynagrodzeń dofinansowanych z budżetu państwa.

W 2015 r. dotyczyło to 4 trenerów głównych i dwóch asystentów po wynikach w Mistrzostwach Świata w Falun. Dwaj trenerzy główni (w dyscyplinach: *Biegi narciarskie* i *Skoki narciarskie*) po wniosku o zwiększenie dofinansowania o 12 000 zł otrzymali po 5 600 zł i po 3 000 zł (w okresie od 1 marca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.). Dwaj asystenci (w dyscyplinach: *Biegi narciarskie* i *Skoki narciarskie*) otrzymali po 1 500 zł (wnioskowano po 2 250 zł dla każdego) w okresie jw.

W 2016 r. po Mistrzostwach Świata w Falun dwaj trenerzy główni otrzymali zwiększenie dofinansowania w wys. 4 300 zł jeden i 3 000 zł drugi (wnioskowano po 8 600 zł dla każdego) – w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. Dwaj asystenci otrzymali po 1 500 zł w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 29 lutego 2016 r. (w dyscyplinach: *Biegi narciarskie* i *Skoki narciarskie*).

W 2017 r. i w 2018 r., po Mistrzostwach Świata w Lahti trener główny otrzymał 800 zł w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 28 lutego 2018 r., a asystent – 2 500 zł, w tym samym okresie (dyscyplina: *Skoki narciarskie*).

⁹ Wynikające z umów o pracę.

¹⁰ W 2017 r. (od 10 grudnia 2016 r.) wysokość dofinansowania kadry trenerskiej i osób współpracujących uległa zmianie w wyniku decyzji nr 56 MSiT z 9 grudnia 2016 r. zmieniającej decyzję nr 55 MSiT w sprawie ogłoszenia *Programu dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadr narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy, w sportach olimpijskich, w 2017 r.*

W 2018 r. po Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczang PZN wnioskował o zwiększenie dofinansowania trenera (4 000 zł i 10 000 zł) i dwóch asystentów (jeden – 2 500 zł, drugi – 3 000 zł), w dyscyplinie *Skoki narciarskie*.

Wynik sportowy zawodników został potwierdzony kopią protokołów z zawodów.

Kwota miesięcznego zwiększenia przyznanego przez MSiT nie była wyższa od kwoty określonej w tabelach, w rozdz. VII pkt 5, załączonych do programów dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy.

(dowód: akta kontroli str. 39)

2.10. Posiadanie przez trenerów, których wynagrodzenia w latach 2015-2018 zostały dofinansowane ze środków budżetu państwa, ważnych licencji trenerskich wydanych przez PZN

W skład grup szkoleniowych (skoki narciarskie – kadra A i B, biegi narciarskie – kadra A, biegi narciarskie – kadra A, skicross, konkurencje alpejskie – kadra A mężczyźni i kobiety; od 2016 r. także skoki narciarskie – juniorzy, kombinacja norweska; od 2017 także snowboard alpejski, snowboardcross, slopestyle) wchodziło na sezony: 2014/2015 – 7 trenerów i 10 asystentów trenerów, 2015/2016 – 10 trenerów i 12 asystentów trenerów, 2016/2017 – 12 trenerów i 11 asystentów trenerów, 2017/2018 – 10 trenerów i 12 asystentów trenerów.

(dowód: akta kontroli str. 151-164)

Analiza dokumentacji osobowej wszystkich trenerów i asystentów trenerów kadry narodowej seniorów w latach 2015-2018 wykazała, że spełniali oni wymagania konieczne do prowadzenia kadry narodowej określone Regulaminami Licencyjnymi, tj. przedstawili dyplomy ukończenia studiów na AWF, zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia, zobowiązania do przestrzegania statutu, regulaminów i wytycznych PZN oraz przepisów FIS, oświadczenia o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 166-170)

Opłata za wydanie licencji PZN wynosiła w badanym okresie 20 zł. Opłaty z tego tytułu PZN przeznaczał na koszty licencji trenerskich, m.in. koszty administracyjne, produkcji licencji, informacji o przyznanej licencji.

(dowód: akta kontroli str. 38)

2.11. Organizowane przez PZN szkolenia wynikające z Regulaminów Licencyjnych

Licencja trenera i instruktora w Związku była bezterminowa. W okresie objętym kontrolą PZN zorganizował 9 szkoleń (kursów, konferencji) wynikających z Regulaminów Licencyjnych:

a) W 2015 r. były to dwa szkolenia, tj. jednodniowa konferencja wewnętrzna PZN dla m.in. wszystkich trenerów i asystentów w konkurencjach klasycznych i alpejskich oraz snowboardu oraz trzydniowa XVIII kursokonferencja w Szczyrku dla trenerów, instruktorów oraz nauczycieli prowadzących zajęcia z zawodnikami w szkołach mistrzostwa sportowego, klubach sportowych i uczniowskich klubach sportowych w narciarstwie klasycznym i alpejskim oraz snowboardzie. Zgłoszonych zostało 104 uczestników.

Instytut Sportu oraz Akademia Trenerska zorganizowały w 2015 r. szkolenie dla trenerów (trzy sesje). AWF w Katowicach zorganizowała kursy instruktora sportu narciarstwa klasycznego i alpejskiego oraz snowboardu.

b) W 2016 r. były to cztery szkolenia, tj.: konferencja wewnętrzna PZN dla trenerów (27 uczestników i 25 wykładowców); kursokonferencja PZN w Szczyrku dla trenerów, instruktorów oraz nauczycieli prowadzących zajęcia z zawodnikami w szkołach mistrzostwa sportowego, klubach sportowych i uczniowskich klubach sportowych w narciarstwie klasycznym i alpejskim oraz snowboardzie (108 uczestników i 26 wykładowców); konferencja dla trenerów skoków (30 uczestników) oraz szkolenie

trenerów w zakresie przygotowania nart zorganizowane przez PZN wraz z AWF w Katowicach.

AWF w Katowicach zorganizowała kurs instruktora sportu.

c) W 2017 r. były to dwa szkolenia, tj. konferencja wewnętrzna PZN dla trenerów (25 uczestników oraz 23 wykładowców) oraz kursokonferencja PZN w Szczyrku (110 uczestników i 27 wykładowców).

d) W 2018 r. była to konferencja dla trenerów narciarstwa alpejskiego (60 uczestników).

(dowód: akta kontroli str. 97-150)

2.12. Uczestnictwo trenerów PZN w doskonaleniu zawodowym w ramach realizacji zadań związanych z przygotowaniem kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich i zawodach mistrzowskich

W badanym okresie trenerzy główni i ich asystenci nie brali udziału w doszkalananiu w ramach przygotowań zawodników kadry narodowej. Związek nie ponosił wydatków z budżetu państwa na doszkalanie trenerów i instruktorów (tabel nr 4, w rozdz. VII pkt 1, załączona do programów dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy).

(dowód: akta kontroli str. 179)

2.13. Uczestnictwo trenerów, których wynagrodzenie było dofinansowane z budżetu państwa, w Akademii Trenerskiej

W latach 2015-2017 trenerzy kadry narodowej (główni i asystenci) uczestniczyli w Akademii Trenerskiej prowadzonej przez Instytut Sportu. W 2015 r. – łącznie 7 trenerów i asystentów, w 2016 r. – 24, w 2017 r. – 96, a w 2018 r. – 19.

(dowód: akta kontroli str. 174-177)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Związek nie potwierdzał spełniania przez trenerów i instruktorów warunku określonego w art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie, tj., że nie byli oni skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa wskazane w przepisach wymienionych w tym artykule. W związku z powyższym nie posiadał dokumentów potwierdzających spełnianie tego warunku.

(dowód: akta kontroli str. 166-173)

Zgodnie z Regulaminami Licencyjnymi podstawą przyznania licencji trenerskich i instruktorskich było m.in. *potwierdzenie, że kandydat nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.*

(dowód: akta kontroli str. 6-17)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał m.in., że uzupełnienie dotyczące art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie zostanie dokonane niezwłocznie w Regulaminie Licencyjnym PZN oraz w formularzach o wydanie licencji instruktorskich i trenerskich.

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

Ocena częściowa

Środki budżetu państwa przekazane przez MSiT na zatrudnienie osób i trenerów prowadzących przygotowania zawodników kadry narodowej do igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy zostały wydatkowane przez Związek prawidłowo.

Wzrosła zarówno liczba licencjonowanych zawodników (z 1 382 w 2015 r. do 1 403 w 2018 r.), jak i liczba licencjonowanych trenerów (z 205 w 2015 r. do 285 w 2018 r., tj. o 39,0%).

W latach 2015-2018 związek realizował cztery umowy, w ramach, których wydatkował z budżetu państwa 32 040 927 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie przygotowań zawodników kadry narodowej do igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy. W ramach umów zawartych z MSiT Związek zatrudnił łącznie 257 trenerów głównych i ich asystentów, których wynagrodzenia zostały dofinansowane z budżetu państwa. Wysokość wynagrodzeń dofinansowanych z budżetu państwa wypłaconych trenerom głównym i trenerom asystentom była zgodna z wysokością dofinansowania określoną przez MSiT.

Trenerzy i asystenci trenerów kadry narodowej seniorów w latach 2015-2018 spełniali kryteria licencyjne Związku niezbędne do prowadzenia kadry narodowej, jednak za nieprawidłową należy uznać praktykę niepotwierdzenia przez PZN – odpowiednim dokumentem – kwalifikacji trenerów lub instruktorów sportu pod kątem ich karalności, o której mowa w art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie. Wszyscy trenerzy (główni i asystenci) uczestniczyli w Akademii Trenerskiej prowadzonej przez Instytut Sportu na zlecenie MSiT.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹ wnosi o:

1. Określenie w wewnętrznych uregulowaniach PZN sposobu weryfikacji wymogu spełnienia przez trenera i instruktora sportu warunku określonego w art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie – np. poprzez wprowadzenie obowiązku przedkładania przez trenerów i instruktorów informacji z Krajowego Rejestru Karnego stwierdzającej, że nie byli karani prawomocnym wyrokiem za przestępstwa wymienione w tym przepisie – oraz o stosowanie go w praktyce.
2. Dokonanie weryfikacji trenerów i instruktorów sportu posiadających licencję PZN pod kątem spełniania przez nich warunku określonego w art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie – w sposób przyjęty w uregulowaniach wewnętrznych PZN.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 2 sierpnia 2018 r.

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

Kontroler

Zbigniew Polak
Główny specjalista kontroli państwowej

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm.